ΚΥΨΕΛΗ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
προπληρωτέα
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. γ. 6.
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρ. . . .10

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΟΘΩΝ ΡΕΝΤΖΟΣ

ΕΤΟΣ Γ'.—ΦΥΛΛ. 14.
ΑΡΙΘΜΟΣ 38,
Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 30 Μαΐου 1886

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΕΤΑΣ

(συνέχεια καὶ τέλος, ἴδε ἀριθ. 36)

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως, ἣν ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ προτελευταίῳ τῆς «Κυψέλης» φυλλ. ὁ ἀναγνώστης εἶδεν εἰς πόσας μάχας παρευρέθη ὁ ἀείμνηστος Πέτας. Ὁ ἀγωνιστὴς οὗτος, ἦτο υἱὸς μονογενὴς καὶ εὔπορος. Ἐγεννήθη δ'εἰς Μπελοῦσι, χωρίον Ζακύνθου, καὶ, τῇ 18 Μαΐου τοῦ ἔτους 1799 ἐβαπτίσθη ἀπὸ τὸν συμβολαιογράφον Γ.Στρούζαν. Εἰς τὸ βάπτισμα ἔλαβε τὸ ὄνομα Βαπτιστής. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Γεώργιος, ἡ δὲ μήτηρ Μαρία τοῦ Παναγιώτου Πέτα. Μαθὼν τὰ πρῶτα γράμματα εἰς τὴν Ζάκυνθον, μετέβη εἰς ἄλλα τῆς Ἑλλάδος μέρη καὶ ἀκολούθως εἰς Παρισίους ἔνθα ἐπεδόθη εἰς τὴν ἰατρικήν. Παιδιόθεν ἔδειξεν ἐξαιρετικὸν μῖσος κατὰ τῶν τυράννων. Ὁ πρὸς τὴν Ἑλλάδα πόθος αὐτοῦ ὑπῆρξε μέγιστος, διὸ ἅμα ἤκουσεν ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἔλαβον τὰ ὅπλα, πάραυτα ἔδραμεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος, περιφρονήσας τὸ οἰκογενειακὸν φίλτρον καὶ τὴν προσφιλῆ ἐπιστήμην.

Εἶχεν ὁ Πέτας σχηματίσει γνώμην ὅτι ἡ ἐπιστημοτέρα πάσης δόξης εἶνε ἐκείνη τοῦ νὰ ἀποθάνῃ τις ὑπὲρ πατρίδος. Μυηθεὶς, ὡς πλεῖστοι ἄλλοι Ἑπτανήσιοι, τὸ μυστήριον τῆς ἐθνοσωτηρίου Φιλικῆς Ἑταιρίας, εἰργάζετο ψυχῇ τε καὶ σώματι ὑπὲρ αὐτῆς. Τὰ ἔγγραφα καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπιστολαὶ, σωζόμεναι παρὰ τῷ πρώτῳ αὐτοῦ ἐξαδέλφῳ κ. Φιλίππῳ Κούρτσουλᾳ, μαρτυροῦσι τοῦτο. Προσέτι εὔφημον μνείαν περὶ αὐτοῦ ποιοῦσιν ὁ Σπηλιάδης, ὁ Φραντζῆς, ὁ Τρικούπης, ὁ Μεταξᾶς καὶ ἄλλοι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἱστορικοί. Μάλιστα ὁ Τρικούπης καλεῖ αὐτὸν γεννᾶιον. Θέσις εἰσέτι ὑπάρχει παρὰ ταῖς Ἀθήναις φέρουσα τὸ ὄνομα ταμποῦρι τοῦ Πέτα. Ἕνεκα τῆς ἄκρας αὐτοῦ φιλοπατρίας ἐδαπάνησεν ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀπεβίωσε τῷ 1835 ἐν Ναυπλίῳ πτωχότατος. Οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἐκληρονόμησαν ὅμως θησαυρὸν πολύτιμον—τὴν φιλοπατρίαν τοῦ Πέτα, κληρονομίαν ἀληθῶς ἐπίζηλον.

Πληγωθεὶς ὁ Πέτας εἰς Πελοπόννησον, ἤθελε νὰ μεταβῇ εἰς Ζάκυνθον ἵνα θεραπεύσῃ τὰς πληγάς του. Ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ δυστυχῶς δὲν ἐπραγματοποιήθη, καθότι δὲν ἐγένετο δεκτὸς ἀπὸ τὰς Ἀγγλικὰς ἀρχάς. Μετέβη οὕτω δὲ εἰς Κεφαλληνίαν ἔνθα ἀπεβίωσε

Νομίζομεν καλὸν νὰ δημοσιεύσωμεν τὰ ἑξῆς ἀνέκδοτα ἔτι, ἅπερ δίδωσι φῶς εἰς τὰς τελευταίας τοῦ ἀγωνιστοῦ ἡμέρας.

Ὁ κόμης Ἀνδρέας Μεταξᾶς δι' ἐπιστολῆς, αὐτοῦ ἐκ Κεφαλληνίας, πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον Δραγώναν, ἡμερομηνίᾳ 28 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1827, ἀνήγγειλε τὸν θάνατον τοῦ γενναίου Πέτα, ὅπως κάμνῃ αὐτὸν γνωστὸν εἰς τὸν πατέρα του. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης δημοσιεύομεν τὰ ἑξῆς·

«Sono nove giorni che capitò qui una barca proveniente da Catacolo, avente a bordo il misero Peta amico mio. Parve qui alle autorità sanitorie che la barca avesse dei difetti nelle sue carte, ed il giorno seguente al suo arrivo fù ordinata la sua partenza senza permettere che si mettesse piede in terra. Accorsi tosto all'annunzio che vi fosse il Peta, e lo trovai legermente ferito in una coscia, e mi disse che desiderava di sbarcarsi al Lazzaretto per guarirsi. L'ho intanto provvisto del bisognevole e mi manegiai unitamente a miei congiunti conti Metaxà, e mi riusci di vederlo sbarcato al Lazzaretto.... tutti ci assicurarono che le sue ferite sono cosa legera, ma che bisogna di buon governo ed assistenza; non abbiamo in niente mancato. Oggi alle nove, sarà cioè mezz' ora, mi fu portata la trista notizia della sua morte che non so come possa essersi successa e tosto mi affretto di farvela conoscere...» Περισσοτέρας λεπτομερείας περὶ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Πέτα περιέχει ἡ ἑξῆς πρὸς τὸν κόμητα Βιάρον Καποδίστριαν ἐπιστολή·

«Ἐξ Ἄργους, 19 Αὐγούστου, 1830.

«Σεβασμιώτατέ μοι Φίλε

«Ἀπαντῶ εὐθὺς τὴν ἐπιστολήν σου τῶν 17 τρέχοντος, τὴν ὁποίαν ἔλαβον ὡψὲ τὸ βράδυ.—Ἰδοὺ τί ἐν συνειδήσει γινώσκω περὶ τοῦ γενναίου Στρατηγοῦ Πέτα, υἱοῦ τοῦ τιμίου πατριώτου καὶ φίλου Κυρίου Γεωργίου.— Αὐτὸς δὲ ἐν ᾧ διέτριβεν ὁπλαρχηγῶν εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Πελοπονήσου εἶχε κατὰ περίσασιν πληγωθῆ ὀλίγον ἀνωτέρω τοῦ γόνατος. Μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ἐνεργῇ τὰ χρέη του, καὶ στερούμενος παντὸς μέσου ἀναπαύσεως καὶ θεραπείας, ἔκρινεν εὔλογον ὁ νέος νὰ ἀπέλθῃ πρὸς ἴασίν του εἰς τὴν πλησιόχωρον πατρίδα του· ἀλλὰ οἱ ἐν τοῖς πράγμασι, διερμηνεύσαντες, κατ' ἀρέσκειάν των, τὰ καθήκοντα τῆς οὐδετερότητος, ἀφ' οὗ τὸν ἐκράτησαν εἰς δισταγμὸν διὰ τρεῖς ἡμέρας, τελευταῖον τὸν ἀπεδίωξαν. Διηυθύνθη τότε εἰς Κεφαλληνίαν, ὅπου κατ' ἀρχὰς ὁ ἐπιστάτης τοῦ ὑγειονομείου, μαθὼν ὅτι ὁ Κύριος Πέτας δὲν ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ μείνῃ εἰς Ζάκυνθον, ἐδυσκολεύετο νὰ τὸν δεχθῇ εἰς τὸ ἐκεῖ καθαρτήριον. Ἔμεινεν οὕτως ἀπὸ τὴν μίαν ἕως τῆς ἄλλης ἡμέρας. Τότε δὲ ἐλθὼν πρός με ὁ Κύριος Ἀντζάσιος Μεταξᾶς ἀδελφὸς τοῦ κόμητος Ἀνδρέου μοὶ διηγήθη τὰς ἀπαντηθείσας δυσκολίας, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ νέος εἶχεν ἀνάγκην θεραπείας. Φαίνεταί μοι ὅτι τὸν συνεβούλευσα νὰ γραψῃ ἀμέσως περὶ τούτου πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν συνταγματάρχην Ναπιέριον, ὑποσχόμενος ὅτι μετ' ὀλίγον ἤθελεν ὑπάγω καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὸν ἵνα ἱκετεύσω καὶ ἐπιταχύνω τὴν συγκατάθεσίν του εἰς τὸ αἰτούμενον φιλάνθρωπον ἔργον· ἀλλὰ πρὶν φτάνω ὁ ἄξιος ἐκεῖνος φιλέλλην εἶχεν ἤδη τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ σταθῇ. Μεταβὰς λοιπὸν εὐθὺς εἰς τὸ διαλεφθὲν καθαρτήριον τῆς ὑγείας ἤρχησε νὰ ἀπολαύσῃ τὴν δέουσαν ἀνάπαυσιν καὶ ἐπιμέλειαν. Ὁ δημόσιος ἀρχίατρος Κύριος Σ. Σκιαδᾶς τὸν ἐπεσκέπτετο δὶς τῆς ἡμέρας. Ὁ νέος ἐδέχετο τὸ κάθε ἀπόγευμα εἰς τὸ προαύλιον τοῦ καθαρτηρίου πολλοὺς τῶν ἰδίων του καὶ τῶν πατρικῶν φίλων, καὶ εὐθυμει συναναστρεφόμενος μετ' αὐτῶν. Ἡ ἀπόφασις τοῦ τόπου καὶ αἱ δημόσται ἀσχολίαι μου δὲν μοὶ εἶχον συγχωρήσει ἀκόμη νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ, ἀλλὰ κατ' ἐπανάληψιν ὁ αὐτάδελφός μου Νικόλαος ἐξεπλήρωσεν ἀντ' ἐμοῦ τὸ χρέος τοῦτο. Τὸ πάθος τότε κατ' ἐπιφάνειαν δὲν παρεῖχε κἀνένα φόβον, ἀλλὰ κακῇ τύχῃ αὐτὸ ἐργάζετο ἐντός· ἡ δὲ πληγὴ τῷ ὄντι κατ' ἀρχὰς ἦτον ἐλαφρά· ἀλλὰ ἠμελημένης διὰ πολλὰς ἡμέρας καὶ κακοπαθόντος ἐν αὐταῖς τοῦ πληγομένου, ἔλαβον καιρὸν τὰ δύο βόλια τὰ ὁποῖα εἶχε λάβει ἀνωτέρω τοῦ γόνατος νὰ καταβῶσι δεινάμει τῆς ἰδίας βαρύτητος, ἕως τῆς πτέρνας, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ οὔτε αὐτὸς ὁ πάσχων, οὔτε ἄλλος τις, καίτοι ἡ φυσίωσις τοῦ ποδὸς, ἐφάνη καμμία ἡμέρα πρὶν τοῦ συμβάντος· ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα καρκινώσαντος τοῦ τραύματος, ἀνεφάνισαν ἐξαίφνης τὰ σπάσματα τοῦ θανάτου, τὰ

ὁποῖα ἥρπασαν τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν νέον, ζερήσαντα τὴν πατρίδα ἐν ταὐτῷ τῶν ὠφελίμων ἐκδουλεύσεων, τὰς ὁποίας ἤλπιζεν ἐξ ἐκείνου. Τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο συμβὰν ἐλύπησεν ὅλους, ἀλλὰ τὸ δυστύχημα καὶ ἡ αἰτία του εἶναι ἀναμφίβολα. Ἐγὼ δὲν εἶδον τὸν νεκρὸν, ἀλλὰ ὁ ῥηθεὶς ἰατρὸς, ἄνθρωπος οἰκειότατός μου καὶ συγγενὴς, ὅστις ἔκαμε τὴν αὐτοψίαν, μὲ ἐβεβαίωσεν περὶ πάντων καὶ ὡσαύτως ἐβεβαιώθην ὑπὸ τοῦ Πρεεστοῦ (Priore) τοῦ καθαρτηρίου καὶ ἄλλων τυχόντων· καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐχρημάτισε μυστικὸν, ἀλλὰ διεδόθη εὐθὺς ἡ φήμη εἰς ὅλην τὴν πόλιν, καὶ τινὲς τῶν πολιτῶν εἶδον τὸν νεκρὸν καὶ παρευρέθησαν εἰς τὴν κηδείαν του.»

«Ταῦτα μὲν τὰ ὅσα πιστεύω καὶ ὁμολογῶ ὡς ἀληθῆ, λυπούμενος ὅμως σφόδρα ὅτι ἡ φωνή μου μέλει ἴσως νὰ χρηματίσῃ ὄργανον πικρᾶς βεβαιώτητος πρὸς ταλαιπωρούμενον φίλον, τοῦ ὁποίου ἡ πατριωτικὴ ἀρετὴ ἦτον ἀξία εἰς τὸ γῆρας του ἄλλης ἀνταμοιβῆς καὶ παρηγορίας· ἀλλὰ τοῦ ἀνδρὸς ἡ ἀρετὴ εἰς τὰ μεγάλα δυστυχήματα δεικνύει τί διαφέρει καὶ παρέχει τὴν πιστοτέραν μαρτυρίαν περὶ ἑαυτῆς.»

«Μένω δὲ μὲ τὸ προσῆκον σέβας

«Ὁ ὑποχρ. καὶ εἰλικρι. δοῦλος καὶ φίλος

Μιχιὴλ Σικελιανὸς

«Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Κυρίῳ Βιάρῳ Α. Κ. Καποδιστρίῳ κτ. κτ. κτ. Εἰς Ναύπλιον»

Ὁ ἄωρος, τοῦ ἐκλεκτοῦ τούτου τῆς πατρίδος πεφιλημένου τέκνου, θάνατος, ἦτο ζημία εἰς τὸ ἔθνος, καθότι ὁ βίος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἀδιάλειπτος σειρὰ ἀγώνων ἐθνικῶν.

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ.

ΕΜΜΕΛΙΝΑ

(ἐκ τῶν τοῦ *Alfred de Musset*

Μετάφρασις

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΜΑΝΕΣΗ.

(συνέχ. ὅρα προηγ. φυλλ.)

Ἡ ἐπαύριον ἦτο Σάββατον ἡμέρα καθ' ἣν ὑπεδέχετο ἡ κόμησσα. Ὁ Δε-Μαρσὰν ἤρχισε νὰ μεταβάλῃ τὰς ἀλλοκότους σκέψεις του· καὶ ὑπεδέχετο πολὺν λαὸν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν. Τὰ πολύφωτα ἦσαν ἀνημμένα, ἅπασαι αἱ θύραι ἠνεωγμέναι, κύκλος ὑπερμεγέθης εἰς τὸ ἑστιατόριον, γυναῖκες ἐντεῦθεν, ἄνδρες ἐκεῖθεν. Δὲν ἦτο καιρὸς διὰ τρυφερὰς ἐπιστολάς. Ὁ Γκιλβερτ ἐπλησίασεν οὐχὶ ἄνευ δυσκολίας τὴν δέσποιναν τῆς οἰκίας· συνομιλήσας περὶ ἀδιαφόρων πραγμάτων μετ' ἐκείνης καὶ τῶν γειτόνων της ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του χάρτην δεδιπλωμένον ὃν ἐτέρπετο νὰ ρυτιδώνῃ· καίτοι ὁ χάρτης οὗτος ἦτο ὅλως ρυτιδωμένος εἶχεν ὅμως ὕψιν ἐπιστολῆς· περιέμενεν ὅτι θὰ τὸν παρατηρήσωσι· τῷ ὄντι τὸν παρετήρησέ τις, ἀλλ' ὄχι ἡ Ἐμμελίνα. Τὸν ἔθηκεν εἰς τὸ θυλάκιόν του, καὶ ἀκολούθως τὸν ἐξήγαγεν ἐκ νέου. Τέλος ἡ κόμησσα ἔρριψεν ἐκεῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸν ἠρώτησε τί ἐκράτει. «Ἐδῶ εἶνε τῇ εἶπε στίχοι τινες τοῦ εἴδους μου οὓς ἐποίησα δι' ὡράιαν τινὰ γυναῖκα, καὶ θὰ σοι δείξω τούτους, ἐὰν μοὶ ὑποσχεθῇς, ὅτι ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐμάντευες ποία εἶνε, δὲν θὰ μὲ ἔβλαπτες.»

Ἡ Ἐμμελίνα ἔλαβε τὸν χάρτην καὶ ἀνέγνωσε τὰς ἀκολούθους στροφάς, (1)

Πρὸς τὴν Νινόν.

«Ἐὰν σοὶ ἔλεγον ὅτι σὲ ἀγαπῶ, τίς οἶδε γλαυκῶπις τί θὰ ἔλεγες; Ἐὰν σοὶ ἔλεγον ὅτι ὁ ἔρως προξενεῖ ἐξαίσιον πόνον, εἶνε κακὸν ἄσπλαγχνον ὑρ' οὗ καὶ σὺ ἡ ἰδία πάσχεις, ἴσως θὰ μ' ἐτιμώρεις. Ἐὰν σοὶ ἔλεγον ὅτι σιωπῇ ἐξ μηνῶν κρύπτεμακρᾶς βασάνους καὶ ἀνοήτους εὐχὰς ὦ Νινόν, ὅτι εἶσαι λεπτοφυὴς, καὶ ἡ ἀμεριμνησία σου εὐχαριστεῖται ὡς νηρὴς νὰ μαντεύῃ ἐκ τῶν προτέρων, θὰ μοὶ ἀπήντας, ἴσως, τὸ γνωρίζω.

Ἐὰν σοὶ ἔλεγον ὅτι ἡδυῖα μανία μοὶ ἔκαμε νὰ γείνω σκιά σου καὶ ὅτι μὲ προσκολᾶ εἰς τὰ βήματά σου, ὅτι μικρὸν ὕφος ἀμφιβολίας καὶ μελαγχολίας τὸ γνωρίζεις, ὦ Νινόν, σὲ καθιστᾷ κομψοτέραν, ἴσως θὰ ἔλεγες ὅτι δὲν τὸ πιστεύεις.

Ἐὰν σοὶ ἔλεγον ὅτι φέρω εἰς τὴν ψυχήν μου καὶ τοὺς μικροτέρους λόγους τῆς ἑσπερινῆς συνομιλίας μας, ὅτι ἓν βλέμμα προσβάλλον μεταβάλλει δύο γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς δύο πυρφόρους ἀστραπὰς, ἴσως θὰ μοι ἀπηγόρευες νὰ σε βλέπω.

Ἐὰν σοὶ ἔλεγον ὅτι καθ' ἑκάστην νύκτα ἀγρυπνῶ, καὶ καθ' ἡμέραν κλαίω καὶ γονυκλινὴς ἱκετεύω

(1) Πόρρω ἀπέχοντες τῆς ὑψηλῆς τέχνης τῆς ποιήσεως μεταφέρομεν πεζῶ. τοὺς στίχους τούτους, ἀδυνατοῦντες ἐμμέτρως ὡς ἔχουσιν εἰς τὸ πρωτότυπον νὰ μεταδώσωμεν τούτους τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις. Καίτοι δ' ἐκ τῶν στίχων τούτων ἐν τῇ μεταφράσει δὲν ἐλλείπει ἡ τὸ μέτρον, πιστῶς ὅμως μεταδίδομεν ποίησιν διὰ ποιήσεως. (Σ. Μ.)

ὦ Νινόν, ὅτι ὅταν γελᾷς μέλισσα θὰ ἐξελάμβανεν ἴσως ὡς ἄνθος τὸ ἐρυθρὸν στόμα σου, ἴσως θὰ ἐγέλας. Ἀλλ' οὐδὲν θὰ γνωρίσῃς, ἔρχομαι χωρὶς οὐδὲν νὰ εἴπω καὶ κάθημαι ὑπὸ τὴν λυχνίαν σου καὶ συνομιλῶ μετὰ σοῦ. Τὴν φωνήν σου τὴν ἀκούω, τὸ ἄσμα σου τὸ ἀναπνέω, καὶ δύνασαι ν' ἀμφιβάλλῃς, νὰ μαντεύσῃς, νὰ μειδιάσῃς.

Οἱ ὀφθαλμοί σου οὐδέποτε θὰ μοι φανῶσιν ὀλιγώτερον γλυκεῖς. Συλλέγω κρυφίως μυστικὰ ἄνθη, τὴν ἑσπέραν ὄπισθέν σου ἀκροῶμαι εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον νὰ ψάλλωσιν ἐπὶ τῶν πλήκτρων αἱ ἁρμονικαὶ χεῖρές σου, καὶ εἰς τὰς στροφὰς τῶν εὐθύμων στροβίλων σὲ αἰσθάνομαι εἰς τοὺς βραχίονάς μου λιγύζουσαν ὡς δόνακα.

Τὴν νύκτα ὅτε μακρὰν ὁ κόσμος μᾶς χωρίζει, ὅταν εἰσέρχομαι εἰς τὴν οἰκίαν μου, δράττω ὡς ζηλότυπος μυρίας ἐνθυμήσεις, καὶ ἐκεῖ μόνος πρὸ τοῦ Θεοῦ πλήρης ἀπλήστου χαρᾶς ἀνοίγω ὡς θησαυρὸν τὴν πλήρη σοῦ καρδίαν μου.

Ἀγαπῶ καὶ γνωρίζω ν' ἀπαντῶ μετ' ἀδιαφορίας ἀγαπῶ καὶ τίποτε δὲν τὸ ὁμολογεῖ, ἀγαπῶ καὶ μόνος τὸ γνωρίζω, τὸ μυστικόν μου μοὶ εἶνε φίλτατον, ὁ πόνος μου ἀγαπητός, καὶ ὡρκίσθην ν' ἀγαπῶ ἄνευ ἐλπίδος, ἀλλ' οὐχὶ ἄνευ εὐτυχίας. Σὲ βλέπω τοῦτο ἀρκεῖ. Ὄχι δὲν ἐγεννήθην διὰ τὴν ὑπερτάτην ταύτην εὐτυχίαν, ν' ἀποθάνω εἰς τὴν ἀγκάλην σου, καὶ νὰ ζήσω εἰς τοὺς πόδας σου. Τὸ πᾶν οἴμοι! μοὶ τὸ ἀποδεικνύει, καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ λύπη μου. Ἐὰν σοὶ ἔλεγον ὅτι σὲ ἀγαπῶ τίς γνωρίζει γλυκυῶπις τί θὰ ἔλεγες;»

Ὅτε ἡ Ἐμμελίνα ἐτελείωσε τὴν ἀνάγνωσιν της παρέδωκε τὸν χάρτην εἰς τὸν Γιλίβερτ χωρὶς οὐδὲν νὰ εἴπῃ. Μετ' ὀλίγον τὸν ἀνεζήτησε, τὸν ἐπανέγνωσε καὶ τὸν ἐκράτησε εἰς τὰς χεῖρας μὲ ὕφος ἀδιάφορον ὡς εἶχε πράξει πρὸ ὀλίγου, καὶ ὅτε τις ἐπλησίασεν ἠγέρθη καὶ προσεποιήθη ὅτι ἐλησμόνησε ν' ἀποδώσῃ τοὺς στίχους.

(ἕπεται συνέχεια)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 1439

γενομένης Ἑνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν

(συνέχ. καὶ τέλος ἴδε προηγ. φυλλ.)

Ἐξακολουθοῦντες τὸ θέμα ἡμῶν μεταφέρομεν ἀντὶ πάσης ἄλλης παρεκβάσεως, καὶ καθὰ ὑπεσχέθημεν, τὰς κυριωτέρας φράσεις τοῦ συνταχθέντος κατὰ τὴν 6ην Ἰουλίου 1439 πρωτοκόλλου κατ' ἐξακολούθησιν. Μετὰ τὴν προεισαγωγὴν ἧς μνείαν ἐποιησάμεθα ἐν τῷ προλαβόντι φύλλῳ, καὶ πρὶν τῆς ἐξετάσεως τοῦ ζητήματος περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος προτέτακται θεία ἐπίκλησις οὕτωσί. «Σοὶ αἶνος, σοὶ δόξα, σοὶ πρέπει εὐχαριστία Χριστὲ πηγὴ οἰκτιρμῶν· ἃς τοσοῦτον ἀγαθὸν τῇ νύμφῃ σου τῇ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ κεχάρισαι, κἂν τῇ ὑμετέρᾳ γενεᾷ τὰ τῆς εὐσπλαγχνίας σου ἐδείξας θαύματα, ἵνα σοῦ πάντες τὰ θαυμάσια διηγήσωνται. Οὕτω μέγα τῷ ὄντι καὶ θεῖον ἡμῖν ὁ Θεὸς δῶρον δεδώρηται, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἴδομεν, ὃ πολλοὶ τῶν πρὸ ἡμῶν ἐπιθυμήσαντες ἰδεῖν οὐ δεδύνηνται.»

Τὸ κυριώτερον θέμα ὅπερ ἐπησχόλησεν τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ ἐκείνην σύνοδον ἦτο τὸ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπειδὴ δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι τὸ κυριώτερον τῶν ζητημάτων ἐφ' ὧν ἐπησχολήθη ἡ σύνοδος ἐκείνη, νομίζομεν καλὸν νὰ παρενείρωμεν ὅλην τὴν ἐπ' αὐτοῦ συζήτησιν, διαφυλάσσοντες ἀκριβῶς τὰς λέξεις καὶ τὸ ὕφος τῶν μελῶν τῆς συνόδου ἐκείνης. «....Συνελθόντες γὰρ (λέγει ἀκριβῶς τὸ πρωτόκολλον) Λατῖνοι τε καὶ Γραικοὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, σπουδῇ μεγάλῃ πρὸς ἀλλήλους ἐχρήσαντο, ὅπως μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο τὸ περὶ τῆς θείας ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πλείστης ὅσης ἐπιμελείας καὶ συνεχοῦ συζητήσεως ἐξετασθείη. Προκομισθεισῶν δὲ μαρτυριῶν ἀπὸ τῆς θείας Γραφῆς, καὶ πλείστων χρήσεων τῶν ἁγίων Διδασκάλων Ἀνατολικῶν τε καὶ Δυτικῶν, τῶν μὲν ἐκ πατρὸς καὶ Υἱοῦ, τῶν δὲ ἐκ πατρὸς δι' Υἱοῦ λεγόντων τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἀποβλεπόντων ἀπάντων ἐν διαφόροις ταῖς λέξεσιν, οἱ μὲν Γραικοὶ διϊσχυρίσαντο, ὅτι τοῦθ' ὅπερ λέγουσι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεσθαι, οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ προφέρουσιν, ὥστε αὐτοὺς τὸν υἱὸν ἀποκλείειν· ἀλλ' ἐπειδή περ αὐτοῖς ἐδόκει, φασὶ τοὺς Λατίνους διαβεβαιοῦσθαι, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ὡς ἀπὸ δύο ἀρχῶν καὶ δύο πνεύσεων ἐκπορεύεσθαι, διὰ τοῦτ' ἐρυλάξαντο λέγειν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι ἐκ πατρὸς καὶ Υἱοῦ. Οἱ δὲ Λατῖνοι διεβεβαιώσαντο μὴ κατὰ ταύτην τὴν διάνοιαν σφᾶς αὐτοὺς λέγειν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι, ὡς ἀποκλείειν τὸν πατέρα τοῦ εἶναι πηγὴν καὶ ἀρχὴν τῆς ὅλης θεότητος, τοῦ Υἱοῦ δηλονότι καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἢ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὁ Υἱὸς οὐκ ἔχει ἀφ τοῦ πατρός, ἢ ὅτι δύο τιθέασιν εἶναι ἀρχάς, ἢ δύο πνεύσεις· ἀλλ' ἵνα μίαν μόνην δηλώσωσιν εἶναι ἀρχὴν, καὶ μοναδικὴν προβολὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθὼς

ἐφ' ἕχρι τοῦδε διϊσχυρίσαντο. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τούτων ἁπάντων μία καὶ ἡ αὐτὴ τῆς ἀληθείας συνάγεται ἔννοια, τέλος εἰς τὴν ὑπογεγραμμένην ἁγίαν καὶ θεοφιλῆ τῇ αὐτῇ διανοίᾳ καὶ τῷ αὐτῷ νοῖ συνεφώνησαν καὶ συνήνεσαν ὁμοθυμαδὸν ἕνωσιν.

«Ἐν τῷ ὀνόματι τοίνυν τῆς ἁγίας Τριάδος, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ταύτης τῆς ἱερᾶς καὶ Οἰκουμενικῆς τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ ἐπιψηφιζομένης Συνόδου, ὁρίζομεν ἵνα αὕτη ἡ τῆς πίστεως ἀλήθεια ὑπὸ πάντων πιστευθείη τε καὶ ἀποδεχθείη τε τῶν Χριστιανῶν, καὶ οὕτω πάντες ὁμολογῶσιν. Ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἀΐδιός ἐστι, καὶ τὴν ἑαυτοῦ οὐσίαν καὶ τὸ ὑπαρκτικὸν εἶναι ἔχει ἐκ τοῦ Πατρὸς ἅμα καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων ἀΐδιως, ὡς ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς καὶ μοναδικῆς προβολῆς ἐκπορεύεται· διασαφοῦντες, ὅτι τοῦθ' ὅπερ οἱ ἅγιοι Διδάσκαλοι καὶ Πατέρες ἐκ τοῦ πατρὸς διὰ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι λέγουσι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, εἰς ταύτην φέρει τὴν ἔννοιαν, ὥστε διὰ τούτου δηλοῦσθαι, καὶ τὸν Υἱὸν εἶναι κατὰ τοὺς Γραικοὺς αἰτίαν, κατὰ δὲ τοὺς Λατίνους ἀρχὴν τῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὑπάρξεως, ὥσπερ καὶ τὸν πατέρα· καὶ ἐπὶ πάντα ὅσα ἐστὶ τοῦ πατρὸς, αὐτὸς ὁ Πατὴρ τῷ μονογενεῖ αὐτοῦ Υἱῷ ἐν τῷ γεννᾶν δέδωκε, πλὴν τοῦ εἶναι πατέρα, τοῦτ' αὐτὸ, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται, αὐτὸς ὁ Υἱὸς παρὰ τοῦ πατρὸς ἀΐδιως ἔχει, ἀφ' οὗ ἀΐδιως καὶ γεγένηται.

«Ἔτι διοριζόμεθα τὴν τῶν ῥημάτων ἐκείνων ἀνάπτυξιν τὴν, καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, χάριν τοῦ τὴν ἀλήθειαν σαφηνισθῆναι, ἀνάγκης τότε ἐπικειμένης, θεμιτῶς τε καὶ εὐλόγως ἐν τῷ συμβόλῳ προστεθῆναι.

«Ἔτι ἐν ἀζύμῳ ἢ ἐνζύμῳ ἄρτῳ σιτίνῳ τὸ τοῦ Χριστοῦ σῶμα τελεῖσθαι ἀληθῶς· τούς τε ἱερεῖς ἐν θατέρῳ αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ὀφείλειν τελεῖν, ἕκαστον δηλονότι κατὰ τὴν τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας εἴτε Δυτικῆς εἴτε Ἀνατολικῆς συνήθειαν.

«Ἔτι ἐὰν οἱ ἀληθῶς μετανοήσαντες ἀποθάνωσιν ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ ἀγάπῃ, πρὶν τοῖς ἀξίοις τῆς μετανοίας καρποῖς ἱκανοποιῆσαι περὶ τῶν ἡμαρτημένων ὁμοῦ καὶ ἠμελημένων, τὰς τούτων ψυχὰς καθαρτικαῖς τιμωρίαις καθαίρεσθαι μετὰ θάνατον· ὥστε δὲ ἀποκουφίζεσθαι αὐτὰς τῶν τοιούτων τιμωριῶν, λυσιτελεῖν αὐταῖς τὰς τῶν ζώντων πιστῶν ἐπικουρίας, δηλονότι τὰς ἱερὰς θυσίας καὶ εὐχὰς καὶ ἐλεημοσύνας, καὶ τ' ἄλλα τῆς εὐσεβείας ἔργα, ἅτινα παρὰ τῶν πιστῶν ὑπὲρ ἄλλων πιστῶν εἴωσθε γενέσθαι, κατὰ τῆς Ἐκκλησίας διατάγματα.

«Ἐκείνων δὲ τὰς ψυχὰς οἵτινες μετὰ τὸ βαπτισθῆναι οὐδεμιᾷ ὅλως τῆς ἁμαρτίας κηλῖδι ὑπέπεσον, καὶ ἔτι τὰς μετὰ τὸ ἐφελκύσασθαι τῆς ἁμαρτίας κηλίδα, εἴτε ἐν τοῖς αὐτῶν σώμασι εἴτε μετὰ τὸ τὰ σώματα ἀποδύσασθαι, ὡς προείρηται, καθαρθείσας, εἰς οὐρανὸν εὐθὺς προλαμβάνεσθαι, καὶ καθαρῶς θεωρεῖν αὐτὸν τὸν ἕνα καὶ τρισυπόστατον Θεὸν, καθὼς ἐστίν, ἕτερον μέντοι ἑτέρου τελειότερον, κατὰ τὴν τῶν βεβιωμένων ἀξίαν. Τὰς δὲ ψυχὰς τῶν ἐν θανασίμῳ ἁμαρτίᾳ ἀποβιούντων, εὐθέως κατεβαίνειν εἰς Ἅδην.

«Ἔτι ὁρίζομεν τὴν Ἁγίαν ἀποστολικὴν καθέδραν καὶ τὸν Ρωμαϊκὸν Ἀρχιερέα εἰς πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην τὸ πρωτεῖον κατέχειν· αὐτόν τε τὸν Ρωμαϊκὸν Ἀρχιερέα διάδοχον εἶναι τοῦ Μακαρίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων, καὶ ἀληθῆ τοποτηρητὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ πάσης τῆς Ἐκκλησίας κεφαλὴν, καὶ πάντων τῶν Χριστιανῶν πατέρα τε καὶ Διδάσκαλον ὑπάρχειν, καὶ αὐτῷ ἐν τῷ μακαρίῳ Πέτρῳ τοῦ ποιμαίνειν καὶ διοικεῖν καὶ κυβερνᾶν τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν πλήρη ἐξουσίαν αὐτῷ παραδίδοσθαι ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἔτι διατάσσομεν τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως δεύτερον εἶναι μετὰ τὸν ἁγιώτατον Πάπαν Ρώμης κλ.»

Περαίνοντες λέγοντες ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα, ὅτι ἡ ἕνωσις συνετελέσθη, ὅτι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐν Ρώμῃ ἤρχισε νὰ λέγεται τότε Εὐαγγέλιον καὶ ὁ Ἀπόστολος ἑλληνιστὶ, ὅπερ καὶ σήμερον ἑκτοτε ἐξακολουθεῖ, πλὴν κατελθόντος τοῦ ἀνατολικοῦ κλήρου εἰς τὴν Ἀνατολὴν, ὑποκινήσει πολλῶν μελλόντων νὰ βλαφθῶσι ἐκ τῆς νέας τῶν πραγμάτων φάσεως, ἐπῆλθε μεταμέλεια καὶ ἀθέτησις ἐκ μέρους τοῦ Ἀνατολικοῦ Κλήρου τοῦ ἐπισήμως συνταχθέντος κατὰ τὴν 6 Ἰουλίου 1439 πρωτοκόλλου, φέροντος τὰς ὑπογραφὰς καὶ σφραγίδας τοῦ Πάπα Εὐγενίου Δ΄., τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου Παλαιολόγου τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Πατριαρχῶν, τῶν Καρδιναλίων καὶ ὅλου τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ Δυτικοῦ κλήρου τοῦ λαβόντος μέρος κατὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον ἐκείνην Σύνοδον.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΤΕΡΤΣΕΤΗΣ

Π. ΧΙΩΤΟΥ

Ἐξακολούθησις τοῦ χειρογράφου Δε-Ρώση κανονικοῦ

1784 Αὐγούστου 10 Ε. Π.

Ἔστοντας νὰ ἦναι εὐκολώτατο πρᾶγμα νὰ χάνωνται ὑποστατικὰ εἰς λιβέλα (1) καὶ ἡ κρίσαις νὰ τρέχουν μὴν ἔχοντας φῶς εἰς τὸ πρᾶγμα ποῦ ἕνας ποσε-

δέρει (2) ἢ καὶ ἀλλαξίαις κάνει, ἢ καὶ προικιὰ δίνει, ἢ καὶ ἀγοραῖς κάμῃ, ὅπως ἀκούετε, ἀπὸ τῶν πατέρων μου ἔλαβα, πῶς ἐχάθη ἕνα λιβέλο ποῦ ἐπλέρονταν κάποιοι Πεταῖοι ἀπὸ χωρίον Μουζάκι, δὲν ἠξεύρω πόσο κρασὶ τὸν πάντα χρόνον, τὸ ὁποῖο ἔχω τὴ γνώμη νὰ ἐρευνήσω ἂν ἤθελε ἡ τύχη μοῦ τὸ φανερώσῃ. Ὅμως ἐγώ ὁ Ἀλέξανδρος Δε-(3)Ρώσης ἱερεὺς υἱὸς τοῦ ποτὲ σιὸρ Γερόλυμου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἰωάννη, Κωνσταντίνου καὶ Διονυσίου ἠθέλησα νὰ ἐπιχειρισθῶ νὰ γράψω εἰς ἐτοῦτο τὸ βιβλίο οὐχὶ μόνο τὸ πρᾶγμα ποῦ τὴν σήμερο ποσεδέρουμεν ἀπὸ τοῦ πατρός μας, μὰ περιπλέον νὰ νοτάρω (4) καὶ τῆς μητρός μας καὶ τὸ ὀλίγο προικιὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἰωάννη. Ἀκόμη γράφω καὶ ὅλο τὸ στάμπιλε (5) ποῦ ἐδόθη εἰς προῖκα τῶν ἀδελφάδων· τέλος πάντων καὶ ὅποια ἀλλαξία ἔγεινε ἢ θέλει γένῃ, ἢ καὶ ἀγορὰ ἢ καὶ λιβελατζιό. Ἀκόμη νοτάρω διὰ φῶς τῶν ἐρχομένων τὴν διαθήκη τοῦ ποτὲ Ἀντωνίου Γαβαλᾶ κουνιάδου (6) τοῦ πατρός μου, καὶ ὅλο του τὸ πρᾶγμα, ὁποῦ ἄφησε εἰς τὸν Ἅγιον Μάρκον διὰ νὰ γίνεται φλάρης (7) Δε Ρώσης (διαθήκη πολλὰ κουτὴ διὰ τὴν κληρονομία τοῦ ποτὲ Ἀντωνίου Πάππου μου). Προβλέπω ὅμως εἰς κάποια μέρη δυσκολία νὰ δώσω ὅλο τὸ φῶς σὲ κάποια ὑποστατικὰ τὴν ποσότητα ἀξιναρίων καὶ δένδρων, ἔστοντας (7) μάλιστα ὁ μπάρμπας μας τὰ ἐνκορπορόρισε (8) ὅλα, καὶ θέλει πολεμήσω νὰ βάλω ταῖς ἀγοραῖς του καὶ ἀλλαξίαις ποῦ ἐπῆρε ἀπάνου εἰς τὸ πρᾶγμά του. Ὅμως περιηγαπημένοι κληρονόμοι λάβετε πάντοτε προσοχὴν νὰ πράξητε εἰς τὸν τρόπον ποῦ ἐγὼ ἀρχίνησα μὲ ἐτούτη τὴν ὀλίγη φτώχια, ἔστοντας ὁ παποῦς μου ποτὲ Ἀντώνιος ἐχάλασε πολλότατο πρᾶγμα, καὶ τὸ λιβέλο τὸ χοντρὸ, ὁποῦ ἐπλέρονε τῶν Σεραίων, ἀσηκώθηκαν καὶ τοῦ ἐσάρωσαν πολὺ πρᾶγμα καὶ ὅ,τι ἄλλο ἐχάλασε. Ὅμως βλέποντας καὶ σεῖς ἀγαπημένοι, ἂν βρίσκεται κάποιο λιβέλο, τηράζετε πάντα νὰ τὸ πλερόνετε καὶ νὰ τὸ φραγκάρετε (9)· καὶ πολεμεῖτε πάντα νὰ μεγαλώσετε τὸ πρᾶγμά σας, καὶ νὰ φεύγετε ὅσο ἠμπορεῖτε ταῖς κακαῖς πράξαις καὶ κακαῖς συντροφίαις, ἂν θέλετε νὰ ζήσετε σὲ τοῦτο τὸ ψεύτικο κόσμο μίαν ζωὴν ἐπαινεμένην καὶ εἰρηνεμένην. Περιπλέον γνοιασθῆτε πῶς ἡ νιτράδα (10) μὲ τὸ νὰ ἦναι ὀλίγη δὲν φτάνει νὰ ζῇ ἕνας φαμελίτης, μάλιστα ὅταν παγαίνουν τὰ φροῦτα (11) ἀχαμνὰ, ὡς τὴν σήμερον ὁποῦ ἡ σταφίδα πότε τὴν χάνει ἕνας ἢ τὴν πουλεῖ ἀπὸ τζεκίνια τέσσερα τὴν χιλιάδα. Ποτὲ μὴ κάμετε νεγότζιο (12) σὲ σταφίδα· ἕνα λάδι πάει τὴν σήμερο μόνο δύο ρεάλια (13) τὴν λίτραν, καὶ τὸ κρασὶ κάποιαις χρονιαῖς πουλεῖται σὲ καλὰ παζάρια μὲ τὸ νὰ ἦναι καλό· τὸ στάρι τὴν σήμερο ἀκριβὸ 62 λεόνια τὸ βατζέλι. Κάνω τέλος ἀπεθυμῶντας σας πολυχρονία, καὶ ἐν πρώτοις τὴν εὐλογία τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, καὶ πάντοτε νὰ ἔχετε τὸν φόβον πρὸς αὐτὸν καὶ δεύτερον πρὸς τοὺς γονέους σας, ἂν θέλετε νὰ λαβαίνετε εὐτυχία τόσον εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ὡσὰν καὶ εἰς τὸν ἄλλον. Παρακαλεῖτε καὶ διὰ ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ διὰ ὅλους σας τοὺς γονέους διὰ νὰ λαβαίνουν ἀνάπαψιν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν Ἀμήν.

Σημειώσεις τοῦ ἰδίου ἱερέως Δε-Ρώση

Στοὺς 1789 ἤτανε ἡ μεγάλα ἀκρίβεια ὁλοῦθεν. Ἀφορμὴ ἔγειναν οἱ πόλεμοι, καὶ τὴν αὐτὴ χρονιὰ ἐπῆγεν ἡ σταφίδα τζεκίνια χρυσᾶ δέκα—Στοὺς 1791 ἔκαμε ἡ Ζάκυνθο ἕως μιλιούνια 4· διατὶ τὸν Αὔγουστο εἰς τὰ ἀλόνια ἔγεινε μεγάλη βροχὴ δύο τρεῖς φοραῖς, καὶ ὀλίγη ἤτανε ἡ στεγνὴ καὶ ἐπῆγε ἡ στεγνὴ τζεκίνια 24 καὶ ἡ βρεμένη 18, 16 καὶ 14. Τὸν αὐτὸν χρόνο ἐλάβε ἡ Ζάκυνθο μία μεγάλη ζημία ποῦ ἔγεινε μεγάλος σεισμὸς τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου Ὀκτωβρίου 23 τὸ 1791, καὶ ξοπίσω ἄλλοι μικρότεροι, ὁποῦ σ' ὅλην τὴν χώραν σπίτι δὲν ἔμεινε χωρὶς νὰ ζημειωθῇ, καὶ ἐπέσανε στὸ κάστρο τὸ παλάτι τοῦ Πρεβεδούρου (13) καὶ ἄλλα μεγάλα, καὶ ὁ τοῖχος τοῦ κάστρου ριζιμία. Μὰ τοὺς 1800 καὶ 1801 ἐφάγαμε τὸ στάρι ἀπὸ γρόσια 9 τὸ βατσέλι· καὶ τὸ 1810 καὶ 1812 τὸ σιτάρι ἐπουλήθηκε γρόσια 18 17 καὶ 19 τὸ βατσέλι. Ἀκόμη στοὺς 1820 στὰς 17 Δεκεμβρίου τὴν νύχτα ξημερόνοντας τοῦ ἁγίου Διονυσίου ταῖς 4 ὥραις ἔγεινε σεισμὸς μεγάλος, καὶ ἔπιασε νεροποντὴ καὶ χαλάζι, καὶ ἐπνίγηκαν ἄνθρωποι καὶ ἔφερε ζημία σ' ὅλην τὴν χώρα. Ἀκόμη τὸν ἴδιο χρόνο στὰς 25 Δεκεμβρίου τὴ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ ἔγεινε πάλι μεγάλος σεισμός. Σπίτι δὲν ἔμεινε ποῦ δὲν ἔλαβε μεγαλώτατη ζημία, ἄλλα ἐγκρεμιστήκανε καὶ ἄλλα ἤτανε διὰ κρέμισμα καὶ τὰ ἐπουντελέρανε (14) Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς γλυτώσῃ. Στοὺς 1822 ἐπουλήθη ἡ σταφίδα τάλαρα κολονάτα 86 ἡ χιλιάδα, καὶ ἀκόμη θὰ κρεσέρῃ (15) τὸ παζάρι της. Ἐπέρασεν ὅλος ὁ Αὔγουστος στεγνὸς καὶ τὰ σιτάρια φτινά.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

1 ἐδαφονόμια—2 κατέχει—3 Τὸ Δὲ εἶναι τίτλος ἰταλιστὶ De ἴσως τοῦ Βυζαντινοῦ Δόμνος Dominus Domino Don καὶ ἡ ἐπωνυμία Ρώσης. Ὡς Δε-Νάζης-Δε-Νέγρης κτλ.—4 σημειώσω—5 ἀκίνητα κτήματα—6 γυναικάδελφος—7 ἱερεὺς—7 ἐπειδὴ—8 συνεσωμάτωσε—9 ἐλευθερόνετε—10 τὸ εἰσόδημα—11 οἱ καρποὶ—12 ἐμπόριον—13 νόμισμα ἰσότιμον τριῶν δραχμῶν—13 Διοικητὴς Βενετὸς—14 τὰ ἐστηριξαν μὲ δοκοὺς καὶ ξύλα εἰς ὅλους τοὺς δρόμους—15 θὰ αὐξήσῃ.

ΤΙ ΠΤΑΙΩ;

Τί πταίω, ἐὰν σ' ἀγάπησα, κυρὰ χαριτωμένη,
Ἐὰν τὸ γλυκογέλοιο σου μοῦ δίνῃ νέα ζωὴ,
Καὶ τὸν πικρὸ τὸν πόνο μου 'στὰ στήθη μου γλυκαίνει
Νὰ χαίρετ' ἡ βαρυόμοιρη καρδιά μου 'ποῦ σὲ κλεῖ;

Τί πταίω, ἂν ἦσαι εὔμορφη κ' εἶμαι τρελλὸς γιὰ 'σένα;
Ἂν κλειῶ τὴ θεία εἰκόνα σου σὲ τούτη τὴν καρδιά;
Ἂν 's τὰ ροδοκρινόπλαστα τὰ στήθη σου λυμμένα
Τριγύρω κυματίζουνε λαμπρόξανθα μαλλιά;

Τί πταίω, ἐὰν μ' ἔσφαξαν καὶ σκλάβο μὲ κρατοῦνε
Αὐτὰ τὰ γλυκὰ 'μμάτια σου τὰ ἀστεροπλαστά;
Ἐγὼ ποῦ μὲ φῶς παράδεισο μὲ ἀχτινοβολοῦνε
Κ' ἡ κόλασις τῶν πόνων μου γένεται θεία χαρά;

Τί πταίω, ἂν ἀπ' τὰ χείλη σου τὰ ροδοζημωμένα
Χύνεται μέλι ἀθάνατο μαζὶ μὲ τὰ φιλιά;
Τί πταίω, ἂν εἶν' τὰ χέρια σου ἀλάθαστροφτιασμένα
Μὲ μαργαριτοστόλιστα δάχτυλα μακρουλά;

Τί πταίω, ἂν ἦναι μουσικὴ ἀγγέλων ἡ φωνή σου
Καὶ τὴν ἀκοῦν κ' αἰσθάνονται καὶ οἱ νεκροὶ ζωή;
Τί πταίω, ἂν εἶν' Παράδεισος ἡ μαγικὴ μορφή σου
Κ' ἡ ἄβολη καρδία μου ἐπλάσθη αἰσθαντική;

Τί πταίω, ἂν ἦσαι ἄγγελος κ' ἔχεις θεριοῦ καρδιά;
Ἂν ἦσαι ρόδο κρυβόντας 's τὰ φύλλα σου σκορπιό;
Μ' ἂν ἦναι κρῖμα ὁ Ἔρωτας κάμε 's ἐμὲ ἐσπλαχνία
Συχώρεσε τὸ σφάλμα μου καὶ πές μου—σὲ ἀγαπῶ.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΟΣ.

Ο ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ

(ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων ἀξιωματικοῦ τινος τοῦ Οὐγγαρικοῦ πυροβολικοῦ).

(συνέχ. ἴδε φυλ. 35)

—Ὦ! πραγματικῶς μοὶ ἐκάματε μεγίστην χάριν νὰ ἐλθῆτε ταύτην τὴν ἑσπέραν εἰς τὸν χορόν μου, μάλιστα μοῦ ἐκάματε νὰ κερδίσω ἓν στοίχημα. Τώρα θὰ ἑορτάσωμεν τὴν ἐπάνοδόν σας ἐν ἡμῖν τοῦ ἀγαθοῦ πατριώτου, τοῦ ἀσώτου υἱοῦ. Ἠξεύρετε ὅτι σήμερον εἶνε ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ Γαριβάλδη;

— Σᾶς εὐχαριστῶ, ἐψιθύρισα χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

—Ὦ πραγματικῶς ἔχομεν ἀνάγκην ὑμῶν, κύριε Γρίττη, ἐξηκολούθησεν, αἱ σχέσεις σας εἶναι τοιαῦται ὥστε δύνανται πολὺ νὰ μᾶς ὠφελήσωσιν, ἰδίως ἐκεῖ κάτω... Καὶ ἐσιώπησεν ὡς περιμένων ἀπάντησιν. Ἐγὼ ἤμην τεταραγμένος· δὲν ἤξευρα τί νὰ εἴπω, φοβουμένη μάλιστα μὴ προδοθῶ ἐκ τῆς ξένης μου προφορᾶς. Ἤρχισα ἐν τούτοις νὰ πλυσιάζω τὸ οὖς του, ὡς θέλων νὰ τῷ εἴπω τι ἐκτεταμένον καὶ σπουδαῖον. Εὐτυχῶς ἡ μανία τῆς φλυαρίας του δὲν μοὶ ἀφῆκε καιρὸν νὰ εἴπω λέξιν, καὶ ἐξηκολούθησε λέγων μοι.

— Τώρα δὲν ἔχω καιρόν, ἐπειδὴ ὀφείλω νὰ ὑποδεχθῶ τοὺς προσκεκλημένους μου, ἀλλ' ἐν βραχυλογίᾳ θέλω σᾶς εἰπεῖ περὶ τίνος πρόκειται. Θὰ ἠκούσατε βεβαίως νὰ γίνεται λόγος περὶ τοῦ περιφήμου μαρκεσίου Μ.... ὅστις κατόπιν σπουδαίων ἐρίδων μετὰ τῆς ὡραίας του σοζύγου, τὴν ἐγκατέλειψεν ὀλίγον μετὰ τοὺς γάμους ὅπως ἀφιερωθῇ εἰς τὴν πατρίδα. Ὁ φίλος μου Ἡρακλῆς ἦτο τοσοῦτον κακὸς σύζυγος, ὅσον ἄριστος πατριώτης. Τὸν νομίζουν ἀποθαμένον· ἀλλὰ δὲν ἤμεθα βέβαιοι. Βλέπετε λοιπὸν ὁποία τρομερὰ θέσις εἶναι ἡ τῆς μαρκεσίας· οὔτε χήρα, οὔτε ὕπανδρος, ἔτι πλέον ὅτε σκοπὸν εἴχομεν νὰ τὴν ὑπανδρεύσωμεν μεθ' ἑνὸς τῶν μᾶλλον ἰσχυρῶν κατὰ τὰς παρούσας περιστάσεις, τὸν μαρκέσιον Π. . .

—Ὦ! ἀνέκραξα ἔκπληκτος.

— Ναί· μόλις λάβομεν τὸ ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου· μάλιστα παραλοῦμεν ὑμᾶς νὰ προσπαθήσητε νὰ μᾶς τὸ ἐπιτύχητε ὅσον τάχιστα διὰ τῶν πολλῶν μέσων, ἅτινα δύνασθε νὰ διαθέσητε.

— Ἐγώ; διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ ἡ μαρκεσία; Καὶ ἐὰν δὲν θελήσῃ;

—Τί ἐτρελλάθητε; Δὲν θέλει σᾶς ἀντισταθῇ, ὄχι. Γνωρίζει καλῶς περί τινος πρόκειται, καὶ δὲν θέλει τολμήσει. Πρόκειται περὶ ζωῆς καὶ θανάτου—ἐξηκολούθησε συνωφρυούμενος, καὶ μεταλάσσων φυσιογνωμίαν.

Ἐγὼ ἔτρεμον· ἐν τούτοις λαβὼν θάρρος ἀπεκρίθην μετὰ διακεκομμένης φωνῆς καὶ ὡς διὰ τῶν ὀδόντων.

— Καὶ πῶς δύναμαι νὰ ἐπιτύχω τὸ ἀναγκαῖον ἔγγραφον.

—Ὦ! ἕνεκα τῶν σχέσεων ἃς ἔχετε ἐκεῖ πέρα μετὰ τῶν ἱερέων θέλει σᾶς εἶναι εὔκολον, ἢ νὰ λάβετε τὸ ἔγγραφον ἢ νὰ ἐπιτύχητε τὴν ἀναγκαίαν ἄδειαν παρὰ τῆς ἀρχιερατικῆς ἀρχῆς. Τὰ πάντα εἶναι δυνατὰ ὅταν θέλῃ τις πραγματικῶς.

— Θέλω ἰδεῖ...

— Τοιουτοτρόπως θὰ κάμετε χάριν, εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφούς... Μὲ ἐννοεῖτε; λοιπὸν ἐλπίζομεν εἰς Ὑμᾶς;

— Θέλω κάμει τὸ κατὰ δύναμιν, ἀλλὰ δὲν ὑπόσχομαι τίποτε,

— Ἀ κατεργάρη,—εἶπεν ὁ Κόμης γελῶν, μετὰ ταῦτα ἐγερθεὶς μὲ ἔτριψε τὴν χεῖρα, καὶ εἰσήλθομεν ἐκ νέου εἰς τὴν αἴθουσαν.

Ἤρχισα νὰ περιφέρωμαι ὡς παράφρων πανταχόθεν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἴδω τὸ δόμινο μὲ τοὺς χρυσοῦς ἀστέρας. Ἤμην μανιώδης, καὶ δὲν ἤθελα νὰ ἀπέλθω χωρὶς νὰ ὠφεληθῶ τι ἐκ τοῦ μεγάλου κινδύνου, ὃν διέτρεχα... Τέλος πάντων ὡς ἐκ φυσικῆς ὁρμῆς, ἤγειρα βαρύ τι βελούδινον καταπέτασμα σκεπάζον τὴν εἴσοδον δωματίου τινος, ἐντὸς δὲ μεγάλου καθρέπτου εὑρισκομένου εἰς τὸ βάθος εἶδον ἀντανακλωμένην τὴν εἰκόνα τῆς Ἀγγελικῆς. Ἦτο ἐξηπλωμένη ἐπὶ ἀνακλίντρου, ἔχουσα ἐστηριγμένον τὸ ὡραῖον ἀλαβάστρινον μέτωπον ἐπὶ τῆς χειρός· ἐνῷ ἡ προσωπὶς ἔκειτο κατὰ γῆς πλησίον της. Ἦτο ἡ ζῶσα εἰκὼν τῆς λύπης· ἀλλ' ἡ σπανία αὐτῆς ὡραιότης ἦτο πάντοτε ἡ αὐτή.

— Ἀγγελική! ἐκραύγασα, ἐκτὸς ἐμαυτοῦ ἐκ τῆς χαρᾶς, καὶ ὁρμῶν εἰς τὸ δωμάτιον, ἐρρίφθην εἰς τοὺς πόδας της.

— Θεέ μου! ἐφώναξεν ἔκπληκτος. Ὑμεῖς ἐδῶ, Αἰμύλιε; Χθὲς ἔτρεμα διὰ τὴν συμβᾶσαν σκηνὴν ὑπὸ τὰ παράθυρά μου, καὶ τώρα μόνος σας ῥίπτεσθε εἰς τὸ στόμα τοῦ λύκου;

— Μὴ ἔχετε φόβον, ἐδῶ δὲν μὲ γνωρίζουν, φιλτάτη μου. Ἤθελον ἐκτεθῆ εἰς ὁποιονδήποτε κίνδυνον ὅπως ἀπολαύσω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς ἴδω.

Αὕτη ἔκλαιεν καὶ ἐφαίνετο ὅτι διὰ τῶν τρεμόντων χειλέων ἐδέετο εἰς τὸν Κύριον ὑπὲρ ἐμοῦ.

— Ἀγγελικὴ, πάσχετε.

— Ὦ! πόσον ἐστάθην δυστυχής!... ἀλλὰ τώρα δὲν εἶμαι πλέον.

Καὶ ἔλαβε τὴν χεῖρά μου, ἣν ἐκάλυψε θερμῶν φιλημάτων. Μετὰ ταῦτα τῇ εἶπον·

— Ἠξεύρετε ὅτι ὁ σύζυγός σας ἀπέθανε καὶ ὅτι θέλουν νὰ σᾶς ὑπανδρεύσωσι μετὰ τοῦ μαρκεσίου Π...,

— Τὸ ἠξεύρω, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ γίνῃ ποτέ· ἀπεκρίθη μετὰ πάθους.

Τῇ διηγήθην ὁλόκληρον τὴν συνομιλίαν ἣν, ἔσχον μετὰ τοῦ Κόμητος, ὅστις μὲ ἐνόμιζε τὸν φίλον μου Γεντίλε, διὰ τοῦ προσκλητηρίου τοῦ ὁποίου ἠδυνήθην νὰ εἰσέλθω εἰς τὸν χορόν.

— Ποτέ!! ἐπανέλαβεν ζωηρῶς ἡ Ἀγγελική. Ὁ Θεὸς καὶ ἡ Παναγία γινώσκουσι πόσον ὑπέφερα μετὰ τοῦ συζύγου μου· ποτὲ δὲν παρεπονέθην εἰς οὐδένα. Ἀνεχώρησεν, ἐγὼ δὲ ἔμεινα ἐνταῦθα μόνη, ἐγκαταλελειμένη, ἄνευ πατρὸς καὶ μητρός, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἥσυχος, αἱ μόναι δὲ ἡμέραι ἃς διῆλθον μεθ' ὑμῶν ὑπῆρξαν δι' ἐμὲ ἡμέραι εὐτυχίας — αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι ὑπῆρξαν πολὺ εὐτυχεῖς· δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διαρκέσωσιν. Ὑμεῖς ἀνεχωρήσατε καὶ ὁ Θεὸς διέταξεν ἀλλέως· πλὴν τώρα ἀκροασθῆτέ με καλά· μᾶλλον θέλω ἀποσυρθῆ εἰς μοναστήριόν τι· ἀλλ' οὐδεμία δύναμις ἐν τῷ κόσμῳ δύναται νὰ μὲ βιάσῃ νὰ συνάψω νέον γάμον ἐναντίον τῆς θελήσεώς μου. Καὶ ἔκλαιεν κρουνηδόν.

— Δυστυχὴς Ἀγγελική μου! Πόσον σὲ ἀγαπῶ!

(ἕπεται τὸ τέλος)

Σ. ΠΕΛΕΚΑΣΗΣ.

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΟΣ

***

Ἂν αὔρα γλυκεῖα τὴν κόμην σ' ἐγγίζῃ,
Ἐγὼ εἶμ' ἐκείνη, ἐμὲ ἐνθυμοῦ,
Ἐκείνη ἡ θωπεία, τὸ φύσημα ἐκεῖνο
Οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ φίλημα ἐμοῦ.

Ἐὰν τὴν σελήνην ἐν νέφος σκοτίζῃ
Σκοποῦν νὰ καλέσῃ ἓν βλέμμα σ' ἐκεῖ,
Ὦ! μὴ τὸ προσβλέψῃς ὀργίλως, φιλτάτη,
Ψυχὴ ἀγαπῶσα σ' αὐτῷ ἐνοικεῖ.

Ἂν δὲ ἀστραπὴ σοῦ ταράσσῃ τὰς σκέψεις
Καὶ χάσῃς τὸν μῖτον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς,
Μὴ ταύτην κολάσῃς ἀδίκως, διότι
Ἐκπλήρωσις εἶν' ἐδικῆς μου εὐχῆς.

Καὶ ἂν αἴφνης τότε βροντῇ σ' ἀποσπῶνται
Αἱ τόσον γλυκεῖαι τῆς ρέμβης στιγμαί,
Ὦ! μὴ τὴν βροντὴν αἰτιᾶσαι ἀλόγως,
Διότι ἡ ρέμβη ἀνήκ' εἰς ἐμέ.

Ἂν πάλιν, ὦ κόρη, ἐν ᾧ ἡσυχάζῃς
Εὐρύνῃ τὸ στῆθος βαρὺς στεναγμός,
Μὴ ζήτει, ματαίως, ἀλλοῦ τὴν αἰτίαν...
Ὁ στόνος ἐκεῖνος θὰ ἦνε ἐμός!

Καὶ ὅταν πταρμὸς εἴτε λύγξ σὲ ταράσσῃ
Μὴ νόμιζε ὅτι ποσῶς ἀσθενεῖς,
Ἓν δῶρον ὁποῖον εἰς μνήμην σοὶ στέλλω,
Δὲν θέλει σὲ κάμῃ ποτὲ νὰ πονῇς.

Ἐν Πειραιεῖ, Μαΐῳ ὑπερμεσοῦντι 1885.

Γ. Κ. ΣΟΥΣΑΝΑΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἰωάννης Πέτας (Σ. Δὲ-Βιάζῃ)—Ἑρμελίνα, μετάφρασις (Γ. Μάνεσης)—Περὶ τῆς ἑνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν τέλος (Φ. Τερτσέτης)—Χειρόγραφον Δὲ Ρῶσση συνεχ. (Π. Χιώτης)—Τί παίω, ποίησις (Α. Καψοκέφαλος)—Ὁ Κατάσκοπος συνεχ. (Σ. Πελεκάσης) εἰς Λεύκωμα, ποίησις (Γ. Κ. Σουσάνας).